

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

ĐỒNG NAI

ĐỀ CHÍNH THỨC

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích:

*Hoa gạo hồng lại nở, bà ơi
Cháu đã đi từ lòng bà ấp ủ
Đã sống hết những vui buồn dân tộc
Những hoa bìm hoa súng nở trên ao
Những ban mai xanh biếc tiếng đàn bầu
Bà hiền hậu tằm trâu bên chõng nước
Em đi gặt trên cánh đồng cổ tích
Lúa vàng hoàng chín rực những triền sông...
Trắng mây bay, ngọn gió những khu rừng
Cháu đã đi những năm lửa cháy
Với tròng điệp bạn bè cùng tuổi
Áo quân trang xanh cây lá vườn bà
Đất chiến hào vẫn đồng đất quê ta
Máu đồng đội đã thấm vào đất ấy
Những đêm thức ngهن ngào nghe đất gọi
Vây quanh mình bao gương mặt thân quen
Mặt người xưa hòa lẫn mặt anh em
Câu hát cũ lẫn vào câu hát mới
Dòng sông hết, biển gầm lên dữ dội
Những chân trời vụt mở bao la
Những cánh trời chưa hề biết hôm qua
Tiếng đàn bầu tiếng đàn bầu mong nhớ
Trong gió lộng, dưới mặt trời xù sở
Vẫn còn cào những cơn khát khôn nguôi
Đất phù sa vô tận dấu chân người
Những đoàn quân lại ra đi từ đất
Bà đứng đó miệng trâu cay thom ngát
Vàng thương yêu soi sáng suốt cuộc đời
Khắp triền sông vang tiếng trẻ con cười
Đất nước đàn bầu
Đất nước ban mai....*

(Trích *Đất nước đàn bầu* - Lưu Quang Vũ, Tuyển tập *Sông núi quê hương*,
Nxb Thanh niên, 2014, tr.54-55)

Chú thích: Lưu Quang Vũ (1948-1988) là một trong những nhà thơ, nhà viết kịch nổi tiếng. Bài thơ *Đất nước đàn bầu* được sáng tác năm 1972, thể hiện tình cảm sâu nặng đối với người bà và quê hương, đất nước.

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. (0,5 điểm) Chỉ ra dấu hiệu để xác định thể thơ tự do của đoạn trích.

Câu 2. (0,5 điểm) Xác định từ miêu tả cảm xúc của nhân vật trữ tình trong đoạn thơ in đậm.

Câu 3. (1,0 điểm) Phân tích tác dụng của phép tu từ ẩn dụ trong hai dòng thơ sau:

Em đi gặt trên cánh đồng cổ tích

Lúa bàng hoàng chín rục những triền sông...

Câu 4. (1,0 điểm) Lí giải ý nghĩa của hai dòng thơ:

Đất nước đàn bầu

Đất nước ban mai...

Câu 5. (1,0 điểm) Thông điệp nào trong đoạn trích có ý nghĩa nhất đối với anh/chị? Vì sao? (Trình bày khoảng 5 đến 7 dòng)

II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm)

Viết đoạn văn nghị luận (khoảng 150 chữ) phân tích hình ảnh *người bà* qua cảm nhận của nhân vật trữ tình *người cháu* trong đoạn trích ở phần Đọc hiểu.

Câu 2 (4,0 điểm)

Trong chương trình *Kí ức mùa xuân* được phát trên kênh truyền hình VTV24, cựu chiến binh Quách Minh Sơn xúc động nói: “*Tự do, hòa bình không phải dễ. Có được bây giờ, cố gắng mà giữ*”.

Từ góc nhìn của người trẻ, anh/chị hãy viết một bài văn nghị luận (khoảng 500 chữ) trình bày suy nghĩ của bản thân về giá trị của hòa bình.

-----Hết-----

**SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐỒNG NAI**

KIỂM TRA CUỐI KỲ II NĂM HỌC 2024 – 2025

MÔN: NGỮ VĂN – LỚP 12

ĐÁP ÁN VÀ HƯỚNG DẪN CHẤM

(Đáp án và hướng dẫn chấm gồm 04 trang)

I. Hướng dẫn chung

Giám khảo chấm bài kiểm tra cần lưu ý những điểm sau:

1. Về cách chấm:

- Do đặc thù bộ môn, giám khảo cần vận dụng linh hoạt đáp án và thang điểm khi chấm bài cho học sinh.

- Ở một số mục, đáp án chỉ nêu mức điểm chính, việc chi tiết hóa điểm số cho mỗi ý phải được thống nhất trong Hội đồng chấm kiểm tra nhưng không được thay đổi tổng điểm của mỗi mục.

- Chấm kỹ lưỡng, chính xác nhưng cần có độ mở nhất định để đánh giá đúng năng lực, sự sáng tạo của học sinh.

+ Phần Đọc hiểu chấm theo đáp án và hướng dẫn chấm.

+ Phần Viết khuyến khích cho điểm cao những bài viết có sự sáng tạo, cảm xúc, bố cục rõ ràng, ý tứ mạch lạc, làm bật được yêu cầu của đề. Cần lưu ý: các ý/nội dung và cách sắp xếp ý được đề xuất trong đáp án chỉ là một hướng gợi ý; học sinh có thể có những ý kiến, quan điểm riêng và cách sắp xếp ý theo một trình tự khác, miễn hợp lý đều phải công nhận và trân trọng.

2. Cách tính điểm toàn bài kiểm tra:

Bài kiểm tra được chấm theo thang điểm 10,0. Chấm riêng từng câu, tổng điểm toàn bài kiểm tra làm tròn số. Ví dụ: 5,25 = 5,3; 5,75 = 5,8

II. Hướng dẫn chi tiết, đáp án và biểu điểm

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	4,0
	1	Căn cứ để xác định thể thơ tự do: - Số chữ trong các dòng không đều nhau - Gieo vần tự do - Ngắt nhịp linh hoạt Hướng dẫn chấm: - Trả lời được 01 trong 03 ý trên: 0,5 điểm - Trả lời không đúng hoặc không trả lời: 0,0 điểm.	0,5
	2	Từ miêu tả cảm xúc của nhân vật trữ tình trong đoạn thơ in đậm: <i>nghe n ngào</i> Hướng dẫn chấm: - Trả lời như đáp án: 0,5 điểm - Trả lời không đúng hoặc không trả lời: 0,0 điểm	0,5
	3	Tác dụng của phép tu từ ẩn dụ trong hai dòng thơ sau: <i>Em đi gặt trên cánh đồng cổ tích</i> <i>Lúa vàng hoàng chín rực những triền sông...</i> Tác dụng: + Giúp cho câu thơ tăng sức gợi hình, gợi cảm; tăng sức hấp dẫn cho lời thơ... + Gợi liên tưởng về cánh đồng quê hương đẹp, thơ mộng,... Hướng dẫn chấm: - Trả lời tương đương như đáp án: 1,0 điểm - Trả lời 1/2 số ý tương đương như đáp án: 0,5 điểm - Trả lời không đúng hoặc không trả lời: 0,0 điểm	1,0

	4	Ý nghĩa của hai dòng thơ: <i>Đất nước đàn bầu</i> <i>Đất nước ban mai...</i> - Đất nước đàn bầu gợi hình ảnh một đất nước gắn với những âm thanh trong trẻo; những giá trị truyền thống; những kỉ niệm yêu thương... - Đất nước ban mai gợi hình ảnh một đất nước tươi mới, tràn đầy niềm hi vọng, với những điều tốt lành,... Hướng dẫn chấm: - Trả lời tương đương như đáp án: 1,0 điểm - Trả lời được 1/2 số ý tương đương như đáp án: 0,5 điểm - Trả lời không đúng hoặc không trả lời: 0,0 điểm	1,0
	5	Một số thông điệp gợi ý: - Lòng biết ơn đối với thế hệ đi trước; - Sống cống hiến; - Thái độ trân quý những giá trị tốt đẹp; ... Hướng dẫn chấm: - Nêu thông điệp hợp lí: 0,5 điểm - Lí giải thuyết phục: 0,5 điểm - Lí giải sơ sài, chung chung: 0,25 điểm - Trả lời không đúng hoặc không trả lời: 0,0 điểm	1,0
II		VIẾT	6,0
	1	Viết đoạn văn nghị luận (khoảng 150 chữ) phân tích hình ảnh người bà qua cảm nhận của nhân vật trữ tình người cháu trong đoạn trích ở phần Đọc hiểu.	2,0
		<i>a. Xác định được yêu cầu về hình thức, dung lượng của đoạn văn</i> Bảo đảm yêu cầu về hình thức và dung lượng (khoảng 150 chữ) của đoạn văn. Thí sinh có thể trình bày đoạn văn theo cách diễn dịch, quy nạp, phối hợp, móc xích hoặc song hành.	0,25
		<i>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận:</i> Hình ảnh người bà qua cảm nhận của nhân vật trữ tình người cháu	0,25
		<i>c. Viết đoạn văn đảm bảo các yêu cầu</i> Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp, kết hợp chặt chẽ lí lẽ và bằng chứng trên cơ sở bảo đảm những nội dung sau: * Hình ảnh <i>người bà</i> qua cảm nhận của nhân vật trữ tình người cháu: + Người bà gắn với những hình ảnh quen thuộc, bình dị. + Người bà là hiện thân của quê hương, đất nước, của văn hóa truyền thống dân tộc. + Từ hình ảnh người bà, người cháu thể hiện tình cảm kính yêu, trân trọng, biết ơn và niềm tin mãnh liệt vào sức mạnh của vẻ đẹp truyền thống.	1,0
		<i>d. Diễn đạt</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, dùng từ, ngữ pháp tiếng Việt, liên kết câu trong đoạn văn.	0,25

	<i>e. Sáng tạo</i> Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận, có cách diễn đạt mới mẻ.	0,25
2	Trong chương trình <i>Kí ức mùa xuân</i> được phát trên kênh truyền hình VTV24, cựu chiến binh Quách Minh Sơn xúc động nói: “Tự do, hòa bình không phải dễ. Có được bây giờ, cố gắng mà giữ”. Từ góc nhìn của người trẻ, anh/chị hãy viết một bài văn nghị luận (khoảng 500 chữ) trình bày suy nghĩ của bản thân về giá trị của hòa bình.	4,0
	<i>a. Xác định được yêu cầu về hình thức, dung lượng của bài văn</i> Bảo đảm về bố cục và dung lượng (khoảng 500 chữ) của bài văn.	0,25
	<i>b. Xác định đúng vấn đề cần nghị luận: Giá trị của hòa bình</i>	0,5
	<i>c. Viết được bài văn nghị luận đảm bảo các yêu cầu</i> Lựa chọn được các thao tác lập luận phù hợp; kết hợp nhuần nhuyễn lí lẽ và bằng chứng; trình bày được hệ thống ý phù hợp theo bố cục ba phần của bài văn nghị luận. Có thể triển khai theo hướng: * Mở bài: Giới thiệu vấn đề cần nghị luận. * Thân bài: - Giải thích: <i>Hòa bình</i> là tình trạng không có chiến tranh hay xung đột vũ trang, con người được sống trong môi trường xã hội an toàn, hạnh phúc. - Bàn luận: + Để có được hòa bình, các thế hệ cha anh đã dâng hiến tuổi thanh xuân, sẵn sàng xả thân cho đất nước. + Hòa bình là nền tảng để nuôi dưỡng những giá trị tâm hồn con người như tình yêu thương, sự chia sẻ, vị tha... + Hòa bình đem lại sự ổn định về an ninh, trật tự cho mỗi cá nhân cũng như cộng đồng được hạnh phúc và phát triển. + Phê phán những người chưa ý thức được tầm quan trọng của hòa bình, sống thờ ơ, vô cảm, không có khát vọng cống hiến để bảo vệ và xây dựng đất nước. <i>(Dẫn ra và phân tích các bằng chứng cụ thể, thuyết phục)</i> - Bài học nhận thức và hành động: + Ý thức sâu sắc tầm quan trọng, ý nghĩa của hòa bình; biết ơn, trân trọng những thế hệ đã đổ máu xương để bảo vệ, gìn giữ nền hòa bình của đất nước. + Ra sức rèn đức luyện tài để góp phần xây dựng quê hương đất nước. * Kết bài: Khái quát lại vấn đề nghị luận. <i>Lưu ý: Học sinh có thể bày tỏ suy nghĩ, quan điểm riêng nhưng phải phù hợp với chuẩn mực đạo đức và pháp luật.</i>	2,5
	<i>d. Diễn đạt</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, dùng từ, ngữ pháp tiếng Việt, liên kết văn bản.	0.25
	<i>e. Sáng tạo</i> Thể hiện suy nghĩ sâu sắc về vấn đề nghị luận; có cách diễn đạt mới mẻ.	0,5
Tổng điểm		10,0

..... HẾT

